

Najważniejsze dzieła muzyki filmowej cz. 1

Scenariusz lekcji dla kl. VII szkoły podstawowej

Materiały:

- nagrania audio dostępne w internecie:

Max Steiner, temat z filmu *King Kong* (1933) [<https://www.youtube.com/watch?v=wTdOjpGhvPs>]

Bernard Herrmann, temat z filmu *Zawrót głowy* (1958)

[<https://www.youtube.com/watch?v=kC5AzFc3coo>]

John Barry, temat z serii filmów o *Jamesie Bondzie* (1962)

[<https://www.youtube.com/watch?v=kwyYZXspIFQ>]

Ennio Morricone, temat z filmu *Dobry, zły i brzydki* (1966)

[<https://www.youtube.com/watch?v=E0-DiKlFeiM>]

Nino Rota, temat z filmu *Ojciec Chrzestny* (1972)

[<https://www.youtube.com/watch?v=PPskYVBqdNw>]

- komputer z dostępem do internetu + duży monitor, telewizor lub ekran
- fortepian, pianino lub keyboard
- [prezentacja \(do pobrania\)](#)

Przebieg lekcji:

1. Wstęp [Slajd nr 1]
 - Na wstępie przypominamy uczniom, że na dzisiejszych zajęciach będziemy kontynuować podróż przez świat muzyki filmowej, skupiając się na najważniejszych ścieżkach dźwiękowych i ich twórcach. Wyjaśniliśmy sobie już jak wygląda proces powstawania muzyki do filmu oraz zapoznaliśmy się z nazwiskami takich kompozytorów, jak Max Steiner, Bernard Herrmann, John Barry, Ennio Morricone i Nino Rota. Słuchaliśmy muzyki filmowej, która utrzymana była różnej stylistyce, w zależności od tego czy była pisana na potrzeby horroru, thrilleru, filmu sensacyjnego, westernu czy filmu gangsterskiego.
2. Przegląd najważniejszych dzieł cz. 2
 - Kolejnym gatunkiem, który dodamy do naszej listy będzie czarny kryminał, przedstawiający skomplikowaną historię zbrodni. Posłuchajmy tematu miłosnego z filmu *Chinatown* (1974) w reżyserii Romana Polańskiego [dostępny w internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=lmOhNyitewI>]. W jakiej stylistyce utrzymana jest muzyka i jaki instrument podejmuje główną melodię (saksofon)? Akcja filmu toczy się w chińskiej dzielnicy amerykańskiego miasta Los Angeles – czy jakieś cechy muzyki na to wskazują?
 - Po omówieniu pierwszego przykładu pytamy uczniów, czy wiedzą, co łączy ze sobą takie filmy jak *Indiana Jones*, *Jurassic Park*, *T. czy Harry Potter*? Odpowiedzią jest nazwisko kompozytora muzyki do wszystkich wspomnianych filmów, Johna Williamsa, który w latach 80., po okresie fascynacji muzyką popularną w kinie, powrócił do partytur filmowych utrzymanych w klasycznym stylu, pisanych na wielkie orkiestry symfoniczne. Każdy powinien kojarzyć niezwykle prosty, bo zbudowany jedynie z dwóch dźwięków, temat przewodni z filmu *Szczęki*, ilustrujący zbliżające się niebezpieczeństwo w postaci krwiożerczego rekina (wykonujemy temat na fortepianie). Jest to dowód na to, że muzyka filmowa wcale nie musi być skomplikowana, żeby silnie oddziaływać na emocje widza. Posłuchajmy jeszcze innego niezwykle znanego utworu Williamsa – tematu przewodniego z sagi *Gwiezdne Wojny*, zapoczątkowanej w 1977 roku [utwór dostępny w internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=D0ZQPgeJkk>]. Jaki charakter ma

- zaprezentowana muzyka (marszowy)? Prosimy uczniów o maszerowanie w takt muzyki.
- Czy uczniowie pamiętają, o jakim duecie reżyser-kompozytor mówiliśmy na poprzednich zajęciach? Chodzi o Alfreda Hitchcocka i Bernarda Herrmanna. Jako przykład kolejnego znanego duetu można podać reżysera Tima Burtona i kompozytora Danny'ego Elfmana, którzy wspólnie pracowali przy wielu czarnych komediach, horrorach oraz animacjach utrzymanych równie w mrocznym klimacie. Przykładem niech będą takie filmy jak: *Edward Nożycoręki*, *Miasteczko Halloween*, *Sweeney Todd: Demoniczny Golibroda z Fellet Street* czy *Batman*. Dzisiaj wysłuchamy natomiast tematu przewodniego z filmu *Sok z żuka* z 1988 roku [dostępny w internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=oZktSPrGSck>]. Czy przedstawiona muzyka ma wesoły czy smutny charakter? Czy odnajdujemy w niej jakieś elementy komiczne? Czym różni się od poznanej na poprzednich zajęciach muzyki do horrorów czy thrillerów?
 - Przejdźmy teraz do kolejnego gatunku filmowego, jakim jest melodramat. Przywołujemy w tym kontekście nazwisko Jamesa Hornera, który w 1997 roku napisał muzykę do wielkiej produkcji Jamesa Camerona *Titanic*, z Kate Winslet i Leonardo DiCaprio w rolach głównych. Najbardziej znanym utworem z tego filmu jest piosenka *My Heart Will Go On*, która w oryginale została wykonana przez kanadyjską wokalistkę Celine Dion. Wysłuchajmy jednak innej kompozycji [dostępny w internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=6wz1xA5kxVI>]. Utwór nazwany został przez kompozytora hymnem do morza. W jaki sposób kompozytor wykorzystał w tym utworze głos ludzki? Czy ktoś rozpoznaje brzmienie instrumentu, który podejmuje główny temat utworu i zna jego pochodzenie (dudy)?
 - Na zakończenie przyjrzymy postaci Hansa Zimmera, jednego z najbardziej znanych kompozytorów muzyki filmowej współcześnie. Wystarczy posłuchać muzyki do takich filmów jak *Mroczny Rycerz*, *Incepcja* czy *Interstellar*. Pytamy się uczniów, czy kiedykolwiek oglądali animację *Król Lew*? Wyjaśniamy, że za muzykę do tego filmu Hans Zimmer otrzymał w 1995 roku Oscara. Do tej nagrody został także nominowany za najlepszą muzykę oryginalną do filmu *Gladiator* z 2000 roku. Posłuchajmy tematu i piosenki z filmu, którą wykonuje australijska wokalistka Lisa Gerard [dostępna w internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=-yOZEiHLuVU>]. W jakim języku wykonywana jest piosenka (słowa wymyślone przez wokalistkę)? Czy zaprezentowana muzyka kojarzy się z jakimś okresem historycznym?
3. Zadanie na podsumowanie zajęć
- W ramach podsumowania zajęć prosimy uczniów, aby schowali wszelkie notatki. Dzielimy ich na cztero- lub pięcioosobowe grupy i każdej grupie rozdajemy paski z tytułami filmów, nazwiskami kompozytorów oraz gatunkami filmowymi [materiał do pobrania]. Na trzy cztery każda grupa odwraca paski z tekstem do góry, a zadaniem jest jak najszybsze połączenie tytułu filmu z kompozytorem i gatunkiem, a następnie ułożenie powstałych par w porządku chronologicznym, czyli od najstarszej do najnowszej. Uczestnicy grupy, która najszybciej wykona prawidłowo całe zadanie, zostaną nagrodzeni plusami.

Praca domowa:

1. Prosimy uczniów, aby podczas oglądania w najbliższym czasie nowego filmu zwrócili uwagę na pojawiającą się w nim muzykę. Podczas kolejnych zajęć kilka osób zostanie poproszonych o podzielić się swoimi wrażeniami i obserwacjami.

Agnieszka Cieślak

Źródła materiałów graficznych wykorzystanych w prezentacji:

- 1: <http://maxpixel.freegreatpicture.com/Night-Downtown-City-Asia-Chinatown-China-Asian-932068>
- 2: <http://maxpixel.freegreatpicture.com/Trooper-Stormtrooper-Star-Wars-Parade-Storm-Lego-1343772>
- 3: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Beetlejuice_at_Universal_Studios_Hollywood.JPG
- 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Titanic_Movie_Cinema_shooting_Airstar_Lighting_balloons.jpg
- 5: <http://maxpixel.freegreatpicture.com/History-Ancient-Architecture-Coliseum-Historic-1393055>